

îmbunătățit. Pentru fiecare este important să cunoască zona în care vrea să crească. Există mai multe modalități prin care se poate îmbunătăți calitatea vieții, relațiile, sănătatea, cariera, nivelul de spiritualitate. Strategia poate să înceapă cu lectura unor cărți de specialitate, participarea la evenimente sau diferite întâlniri pe domeniile de interes, participarea la un curs sau sesiuni de coaching. În realitate, dezvoltarea personală presupune mult mai mult decât cititul de cărți și bloguri sau participarea la cursuri. Este mai mult un concept despre ceea ce face, ceea ce simte și ceea ce este fiecare persoană.

Bibliografie

1. Golu, M., Fundamentele psihologiei, vol II, Editura Fundației România de mâine, București, 2002.
2. Rujoiu, M., Ce este și ce nu este dezvoltare personală?
<https://www.marian-rujoiu.ro/dezvoltare-personala>
3. Automotivare – 5 metode inteligente de automotivare cu buget ZERO, <https://www.coaching-romania.ro/automotivare>
4. Forța gândului, sau cum aduci mai multă bucurie în viață?
<https://www.traininguri.ro/forta-gandului>
5. <https://adevarul.ro/locale/alba-iulia/ce-inseamna-dezvoltarea-personala>
6. <https://www.slideshare.net/alambicat/dezvoltarea-personala-la-copii>

IMPACTUL FACTORILOR DE MEDIU ASUPRA COMUNICĂRII ÎN SALA DE CLASĂ

Aliona OHRIMENCO, dr., lector

„Arta comunicării didactice este aceea pe care un cadru didactic trebuie să o stăpânească cel mai bine, iar prin deprinderea acestei arte, dascălul va fi respectat, apreciat și iubit”.

Gherman I.R.

Summary

Past investigations demonstrated that the environmental factors are critical and disruptive in didactic communication. This

study examines several environmental factors, such as: lack of ergonomic furniture, vocal characteristics of the teacher, noise interference, speaker-listener distance and the influence of colours in the perception of didactic message.

Comunicarea didactică este o formă de relaționare între educat și educator, scopul final fiind de a modela pozitiv educatul prin transformarea lui într-o personalitatea care a dobândit competențe ce fac posibilă integrarea acestuia în activitatea social-economică.

Comunicarea are un caracter deosebit de complex prin multitudinea factorilor ce o influențează. Uneori, *canalul de comunicare* poate fi perturbat de obstacole ce intervin în calea mesajului în curs de transmitere de la emițător la receptor.

Autorii din domeniul științelor comunicării (Samuel C. Certo, Niki Stanton, Shannon – Weaver, Denis McQuail, etc.) au adoptat termenul de „*bariere ale comunicării*”. Adepții acestei accepțiuni clasifică sursele de distorsiune în comunicarea didactică, astfel: a) *factori care vin din mediul ambiental*; b) *factori ce țin de organizarea procesului instructiv-educativ*; c) *factori care țin de profesor*; d) *factori de natură psihologică* (limbajul, gândirea, motivația, atenția); e) *factori de natură pedagogică* (obiective educaționale, modalitatea de structurare a mesajului, conținuturile de învățământ, modul de depășire a obstacolelor epistemologice, maniera în care se realizează transpoziția didactică, metodele și mijloacele didactice, tipologia feedback-ului, relația pedagogică, stilurile educaționale, etc.) f) *factori de natură socială* (mărirea grupului, poziția spațială a vorbitorilor, rețelele și structurile de comunicare, structura și coeziunea grupului, modul de rezolvare a conflictelor etc.); g) *factorii interni* (bariere de limbaj: deficiențe verbale, auditive; bariere semantice: vocabularul sărac, conotații emoționale ale unor cuvinte; emoțiile; timiditatea; lipsa de cunoaștere; lipsa de interes).

Studiul de față își va concentra atenția asupra factorilor de mediu care afectează atât emiterea mesajului, cât și recepționarea acestuia, cauzând dificultăți în înțelegere și interpretare. Din punct de vedere al *factorilor de mediu care influențează negativ asupra comunicării didactice*, regăsim:

Tabelul 1. Distorsiuni care vin din mediul ambiental (factori externi)

<i>Factori de mediu</i>	<i>Consecințe</i>	<i>Soluții</i>
Perturbații fizice		
Locul și momentul desfășurării comunicării		
Lipsa unui mobilier corespunzător în sala de clasă	Educații sunt nevoiți să-și schimbe foarte des poziția și devin neatente. Așezarea câte 2 pe scaun sau câte 3 în bancă provoacă educații să se împingă, disputându-și „teritoriul”	Dotarea sălii de clasă cu mobilier ergonomic

Studiile din ultimii ani arată un rol semnificativ al calității mediului ocupațional din instituțiile de învățământ în apariția bolilor la copii și adolescenți. Afecțiunile coloanei vertebrale sunt provocate, în principal, din cauza băncilor școlare necorespunzătoare înălțimii educaților, fapt care conduce la poziții vicioase: înclinații a capului și a trunchiului înainte, deformații a coloanei vertebrale.

Hăbășescu I., Pînzaru I., în lucrările lor indică asupra faptului că pe lângă dereglările fiziologice (funcția motorică a intestinului, miopie, modificări patologice în organele genito-urinare și ale poziției organelor interne, dereglări ale forței de aspirație a cutiei toracice, îngustarea spațiilor intercostale, împiedicarea mișcării diafragmei și coordonării mișcărilor), poziția incorectă în timpul instruirii produce oboseală și neatenție [2; 3].

Printre perturbațiile fizice pot fi enumerați și alți factori ai mediului de instruire cu impact asupra sănătății – nivelul iluminatului, aerul din încăperi, etc. Iluminatul excesiv sau deficitar sporește încordarea aparatului vizual și a sistemului nervos central, scade randamentul intelectual, se instalează oboseala vizuală într-un timp mai scurt [2; 3]. O influență majoră asupra stării de ascultare activă în rândul educaților o are microclimatul încăperilor de studii, determinat de temperatura și umiditatea aerului.

Un alt factor decisiv ce influențează eficiența comunicării didactice, dar și starea de bine și sănătate este regimul alimentar. Un regim alimentar neechilibrat nu acoperă pierderile de energie.

Tabelul 2. Distorsiuni care vin din mediul ambiental (factori externi)

<i>Factori de mediu</i>	<i>Consecințe</i>	<i>Soluții</i>
Poluarea fonică puternică		
Amplasarea instituției în imediata apropiere a unei străzi aglomerate	Zgomotul întrerupe fluxul comunicării, educații nu aud explicațiile profesorului și devin agitați	Izolarea fonică prin plantarea de copaci în dreptul străzii, ceea ce ar atenua zgomotul
Lipsa izolării fonice a sălii de clasă	Educații dintr-o clasă aud zgomotul jocurilor sportive, cântecele, zgomotul activităților din alte clase și nu pot fi atenți la oră	Izolarea fonică a sălilor de clasă (mai cu seamă a sălilor improvizate sala de sport, cabinetul de muzică)
Interferențe zgomote	La modul concret, unele zgomote pot fi întâlnite la nivelul canalului fizic, dar altele pot fi produse sau generate de actanții comunicării fără ca ei să conștientizeze acest fapt și fără să anticipeze că respectivele zgomote se constituie în obstacole reale ale comunicării	

Zgomotul este definit ca orice sunet nedorit care interferează cu ceea ce auzim; o perturbație sonoră care nu este utilă din punct de vedere psiho-fiziologic unui ascultător sau care produce o senzație supărătoare [4, p.78].

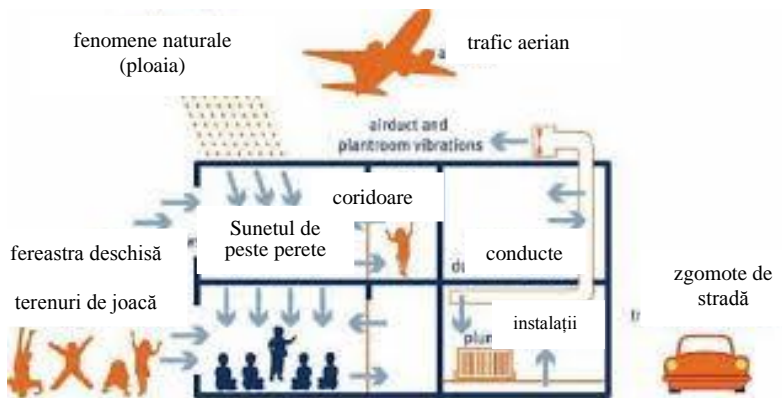

Fig. 1. Surse interne și externe de zgomot în sala de clasă

Aceste zgomote pot proveni din trei surse [1, pp. 364-365]:

- *Surse externe:* zgomotul este generat din exteriorul clădirii: trafic auto/aerian/feroviar, parcuri și locuri de joacă, șantiere de construcții.

- *Surse interne:* zgomotul este generat din interiorul clădirii, dar din afara sălii de clasă: săli de mese, de gimnastică, biblioteci, coridoare.

- *Surse din interiorul sălii de clasă:* zgomotul din interiorul sălii de clasă produs de: persoane care vorbesc, mișcarea scaunelor sau a încălțăminte pe podea, foșnirea caietelor și cărților, instalații de aer condiționat, lămpi și neane defecte, aparatura audio-video, etc.

Zgomotul de fond nu poate fi ignorat și eludat dintr-un simplu motiv că respectivul proces nu se desfășoară „in vitro”, astfel încât să nu existe surse care bruiază mai mult sau mai puțin emiterea și respectiv receptarea mesajelor [4, p.78].

Tabelul 3. Distorsiuni care vin din mediul ambiantal (factori externi)

Factori de mediu	Consecințe	Soluții
Acustica sălii de clasă		
Dimensiunea sălii de clasă	Deseori, cadrul didactic nu își adaptează nivelul vocii la mărimea sălii de clasă/ sau numărul de educați. Prin urmare, educabilii nu aud ceea ce se spune sau din potrivă pot fi deranjați de vocea prea răstită a cadrului didactic	Adaptarea nivelului vocii la mărimea sălii de clasă și/sau la numărul de elevi/ studenți din sala de clasă
Caracteristicile vocale ale vorbitorului	Unele cadre didactice posedă o tonalitate joasă a vocii, nu reglează cu elementele paraverbale ceea ce duce la oboseală și monotonie	Realizarea exercițiilor de dezvoltare a capacității plămânilor și expresivității paraverbale

Formarea competenței de comunicare la nivelul elementelor vorbirii paraverbale va ajuta emițătorul să autodirijeze *claritatea, precizia, repeziciunea, ușurința în rostirea cuvintelor*. Un cadru didactic cu voce volubilă induce

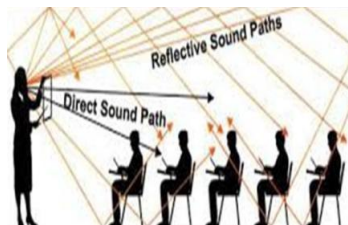

Fig. 2. Distribuția vocii

ideea de putere și vitalitate, pe când unul cu voce slabă dă impresia de pasivitate și lipsă de încredere în forțele proprii. Deci, pentru a fi ascultat trebuie să uzeze de puterea vocii, și să varieze de la un moment al discursului la altul, adaptându-l ambianței. Însă fără a exagera, deoarece volumul foarte mare indică o devalorizare a interlocutorului.

Tabelul 4. Distorsiuni care vin din mediul ambiental (factori externi)

<i>Factori de mediu</i>	<i>Consecințe</i>	<i>Soluții</i>
Climatul de comunicare		
Atmosfera, condițiile în care se desfășoară procesul comunicării	<i>Tonul afectiv</i> (vocea parentală) pe care profesorul îl imprimă relațiilor sale cu educației și pe care îl induce în relațiile interpersonale generează climatul afectiv favorabil sau nefavorabil bunei desfășurări a activității	Comunicarea verbală/nonverbală dezvoltă un climat afectiv, în care profesorul conlucrează cu discipolii lui
Proxemica	Nevoia de spațiu personal variază de la o persoană la alta, de la o profesie la alta, de la un popor la altul și de la un context social la altul	Utilizarea corectă a spațiului în comunicare
Cromatică ambientală	Culoarea spațiului și a vestimentației influențează pozitiv/negativ capacitatea de învățare, starea de confort psihic (buna dispoziție), calitatea atenției, starea de oboseală intelectuală, simțul asimilării și memoria	Acordarea atenției cromaticii ambientale

Un profesor bun trebuie să fie un excelent „actor”, care să exploateze la maximum „haloul” de semnificații ale cuvântului rostit. Prin pronunțare, ele trebuie să miște, să emoționeze și să capteze întreaga ființă a educaților. Mișcărilor, gesturile și mimica profesorului – ca părți integrate procesului educativ – trebuie să se convertească în instanțe instrumentale productive, care să vină în întâmpinarea nevoilor unei situații didactice concrete.

Proxemica este domeniul care se ocupă cu **limbajul distanțelor** și se referă la semnificația distanței pe care cadrul didactic o păstrează față de educați.

Formatorul curentului, antropologul american Edward T. Hall, îl denumește ca „*studiul percepției și utilizării spațiului de către om*” și îl analizează ca sistem de comunicare independent, motiv pentru care este important să privim cu atenție spre cele patru zone conturate în care oamenii interacționează.

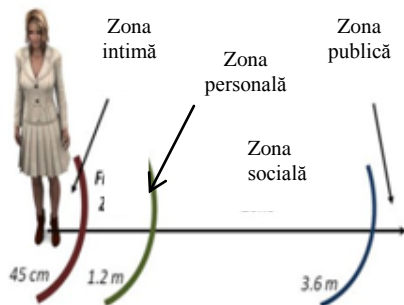

Fig. 3. Distanțele zonale

Vestimentația reprezintă un simbol cultural și poate accentua nu doar frumusețea fizică, dar ne indică vârsta, genul, nivelul social și intelectual al unei persoane. De aceea, vestimentația unui cadru didactic trebuie să denote decență și eleganță în ținută indiferent de situații. *Culoarea vestimentației, dincolo de percepția și trăirea ei afectivă, este o oglindă a personalității noastre și deci influențează comunicarea.* Astfel, cercetările de domeniu demonstrează că o tentă de roșu în vestimentația cadrului didactic stimulează gândirea creatoare a educaților, verde – generează idei noi.

Prin alegerea costumului, prin felul în care ne asortăm cămașa la culoarea fustei, accesoriile, eșarfa, geanta, pantofii, în culori armonioase sau contrastante, compunem o imagine vizuală a cărei rezonanță ne afectează emoțional pe noi înșine, cât și pe educați. Și, deși pare nesemnificativ, aspectul fizic este un element important în captarea atenției, dobândirea respectului și impunerea autorității.

Limbaajul culorii influențează comunicarea. Culorile evidențiază atitudinea omului față de viață și față de cei din jur. Gândirea creatoare poate fi optimă într-o încăpere cu mult roșu, iar cea de reflectare a ideilor – într-o cameră cu mult verde, iar violetul a fi culoarea intelectuală.

Concluzii: Fiind un proces de complexitate deosebită, comunicarea didactică este multideterminată și în consecință favorizată sau, dimpotrivă, restricționată de o varietate de factori.

Studiile realizate până în prezent evidențiază faptul că factorii externi afectează recepționarea mesajului și performanțele academice ale educaților, cu efecte mai accentuate la vârsta școlară mică. Eliminarea factorilor perturbatori din canalul de comunicare va asigura eficiența comunicării didactice.

Bibliografie

1. Crandell, C.C., Smaldino, J.J., Classroom Acoustics for Children with Normal Hearing and with Hearing Impairment, ASHA, Language, Speech and Hearing Services in Schools, Vol. 31, 2000, pp. 362-370.
2. Hăbășescu, I., Igiena copiilor și adolescenților, Chișinău, 2009.
3. Pînzaru Iu., Tutunaru, M., Danilă, T., Starea de sănătate a copiilor din instituțiile preșcolare și preuniversitare din Republica Moldova în perioada 2006-2010, în: Revista Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină, Chișinău, 2011, nr. 5, pp. 9-14.
4. Sylvander Todiță, D., Impactul mediului acustic asupra comunicării, în: Revista română de terapie a tulburărilor de limbaj și comunicare. Vol. I, 2016. pp. 73-87.
5. Gherman, I. R., Depășirea blocajelor în comunicarea didactică. Un parcurs de învățare prin experiență, 2017 www.iteach.ro. [accesat 11.03.2019].

VALORIFICAREA ACTIVITĂȚILOR EXPERIENȚIALE ÎN STUDIAREA PLANTELOR CU PREȘCOLARII

Aliona OHRIMENCO, dr., lector

Summary

The article aims to familiarize preschoolers with examples of some scientific and fun experiments on plants. Applying experiential activities, in early education, increase the curiosity on the environment and experimentation on objects, phenomena in nature.

Aplicarea activităților experiențiale în instituțiile de educație timpurie urmărește dezvoltarea preșcolarilor prin stârnirea